

Sygn. akt III C 1678/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Karol Kopcewicz
Protokolant:	Sylwia Laskowska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa U. I.

przeciwko P. I.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci pkt. 4 postanowienia Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 20 lutego 2014 roku, sygn. akt I Ns 358/13 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 13 września 2016 roku w zakresie należności głównej co do kwoty 62.475,91 zł oraz w zakresie należności odsetkowej co do odsetek ustawowych należnych od kwot I (pierwszej), II (drugiej) i III (trzeciej) raty zasądzonej spłaty w całości a także odsetek ustawowych należnych od terminu płatności kwoty IV (czwartej) raty zasądzonej spłaty w części przekraczającej kwotę 13.207,16 zł,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

III. zasądza od P. I. na rzecz U. I. 6.163,94 (sześć tysięcy sto sześćdziesiąt trzy 94/100) złote tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazuje pobrać od P. I. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie 2.857,70 zł (dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt siedem 70/100) złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych od których powódka została zwolniona.

Sygn. akt III C 1678/16

UZASADNIENIE

U. I. pozwem wniesionym 13.10.2016 r. domagała się pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – postanowienia Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 20.02.2014 r., sygn. akt I Ns 358/13 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 13.09.2016 r. Wnosiła także o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego P. I. kosztów procesu według norm przepisanych (k. 2-5). Jako podstawę zgłoszonego żądania powód wskazywał fakt wygaśnięcia świadczenia objętego tytułem wykonawczym w związku z potrąceniem wzajemnych wierzytelności stron.

Na rozprawie w dniu 9.11.2017 r. powódka popierała powództwo, pozwany wnosił o oddalenie powództwa nie kwestionując jednocześnie podstawy faktycznej wniesionego powództwa oraz swojego obowiązku zwrotu części

należności z tytułu zapłaconego przez matkę powódki kredytu zaciągniętego na kupno lokalu. Wskazywał jedynie, iż kwestionuje wysokość dokonanych przez J. C. (1) spłat kredytu na dzień oświadczenia o przelewie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony były od dnia 18.04.1998 r. małżeństwem, prawomocnym wyrokiem z 12.01.2007 r. Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie w sprawie III C 1335/06 orzekł o rozwiązaniu tego związku małżeńskiego przez rozwód. (wyrok rozwodowy k. 3 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie).

W trakcie trwania związku małżeńskiego strony podjęły decyzję o zakupie mieszkania. W związku z brakiem środków finansowych na jego zakup miał ono zostać sfinansowane z kredytu bankowego. Ponieważ strony nie miały zarówno zdolności kredytowej jak i możliwości systematycznych spłat kredytu pomocy udzielili jej rodzice powódki, którzy zgodzili się na przystąpienie do umowy jako kredytobiorcy. (okoliczności bezsporne).

Umową z dnia 7.04.2000 r. strony oraz rodzice powódki J. i Z. C. zawarli z (...) bankiem państwowym umowę kredytu w kwocie 80.000 zł na finansowanie budowy przez Urząd Miasta i Gminy w S. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w S. , na nieruchomości stanowiącej własność Miasta i Gminy w S.. Kredyt powyższy był oprocentowany według zmiennej stopy kredytowej określonej szczegółowo w umowie. (okoliczności bezsporne, umowa kredytu k. 20-28 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie, aneks nr (...) k. 29-33 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie).

Za środki uzyskane z w/w kredytu oraz wkład własny strony zakupiły tylko do swojego majątku wspólnego (ustanawiając zarazem jego odrębną własność) Miasta i Gminy w S. w dniu 20.06.2000 r. za 100015 zł lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ul. (...) w S. (okoliczności bezsporne, umowa k. 34-47 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie).

Kredyt mieszkaniowy od początku był spłacany wyłącznie przez matkę powódki J. C. (1) z jej własnych środków. Pomiędzy stronami oraz rodzicami powódki jeszcze przed zawarciem kredytu ustalone zostało, iż kredyt będzie spłacała matka powódki a w sytuacji gdy strony zdobędą odpowiedni środki finansowe zwrócą jej poniesione koszty. J. C. (1) nigdy nie traktowała środków przeznaczanych na spłatę kredytu jako darowizny na rzecz córki i zięcia wskazując jednoznacznie, iż powinni oni zwrócić jej uiszczane należności chociaż w czasie trwania związku małżeńskiego stron nigdy nie zwracała się o spłatę uiszczonych zobowiązań. (okoliczności bezsporne).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 20.02.2014 r., sygn. akt 358/13 ustalono, iż w skład majątku wspólnego U. I. i P. I. wchodzi prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku przy ul. (...) w S. o pow. 44,87 m², dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...) wraz z tym lokalem udziałem w nieruchomości wspólnej o wartości 200.000 zł. Sąd ustalił jednocześnie, że powyższa nieruchomość lokalowa obciążona jest hipoteką umowną zwykłą na rzecz (...) S.A., a aktualna wartość zabezpieczonego w ten sposób długu wynosi 48.633,85 zł. W pkt 3 postanowienia dokonano podziału majątku wspólnego stron przyznając powyższy lokal powódce, a w pkt 4 zasądzono od niej na rzecz pozwanego 75683,07 zł tytułem spłaty płatnej w 4 ratach: pierwszej w kwocie 15.187,91 zł płatnej w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, drugiej w kwocie 20.165,05 zł płatnej w terminie 7 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, trzeciej drugiej w kwocie 20.165,06 zł płatnej w terminie 13 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, czwartej drugiej w kwocie 20.165,06 zł płatnej w terminie 19 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. (postanowienie k. 106-107 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie). Wniosek o uzasadnienie powyższego postanowienia został złożony przez pełnomocników obu stron postępowania. Uzasadnienie zostało doręczone pełnomocnikowi uczestniczki w dniu 26.03.2014 r. a pełnomocnikowi wnioskodawcy w trybie art. 139 § 1 k.p.c. z dniem 10.06.2014 r. Żadna ze stron postępowania nie wniosła od postanowienia apelacji (k. 124, 137 akt I Ns 358/13 Sądu Rejonowego w Legionowie).

Do dnia 1.04.2014 r. J. C. (1) wpłaciła na poczet zobowiązań wynikających z umowy kredytu hipotecznego nr (...) zawartego w dniu 7.04.2000 r. z (...) – bankiem państwowym zmienionej aneksem nr (...) z dnia 16.05.2002 r. kwotę 125391,29 zł. (zaświadczenie (...) S.A. z dnia 7.11.2017 r. k. 70-74).

Umową cesji z dnia 14.04.2014 r. J. C. (1) przeniosła na rzecz powódki przysługującą cedentowi w stosunku do pozwanego wierzytelność pieniężną w wysokości 62475,91 zł wynikającą ze spłaty przez cedenta kredytu na cele mieszkaniowe wynikającego z umowy nr (...) zawartego w dniu 7.04.2000 r. z (...) – bankiem państwowym zmienionej aneksem nr (...) z dnia 16.05.2002 r. (umowa cesji k. 17).

Oświadczeniem sporządzonym w formie pisemnej z dnia 10.05.2014 r. powódka potrąciła nabytą od matki wierzytelność z tytułu spłaty kredytu hipotecznego wynikającego z umowy nr (...) zawartego w dniu 7.04.2000 r. z (...) – bankiem państwowym zmienionej aneksem nr (...) z dnia 16.05.2002 r. w wysokości 62475,91 zł z wierzytelnością przysługującą pozwanemu wobec niej na mocy pkt 4 postanowienia Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 20.02.2014 r., sygn. akt 358/13. (oświadczenie o potrąceniu k. 16) Oświadczenie to w oryginale wraz z kopią cesji wierzytelności z dnia 4.04.2014 r. zostało przesłane przesyłką pocztową pozwanemu w dniu 12.05.2014 r. i zostało przez niego odebrane. Pozwany zapoznał się z treścią powyższych oświadczeń (pismo wraz z dowodem nadania k. 15, okoliczności bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgodnych oświadczeń stron oraz dowodów z dokumentów wymienionych w jego opisie, których autentyczności i prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Dlatego Sąd uznał je za wiarygodne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne w przeważającej części.

Jak wynika z okoliczności wskazywanych przez powoda, podstawą prawną powództwa jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. według tego przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Sąd Rejonowy orzekający w niniejszym składzie podziela pogląd wyrażany w orzecznictwie i doktrynie, iż do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasa zalicza się m.in.: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie (art. 506 k.c.) oraz zwolnienie z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.). Powódka w pozwie powoływała się na fakt potrącenia przysługującej jej wierzytelności z wierzytelnością powoda zasądzoną postanowieniem z dnia 10.02.2014 r. Potrącenie to zostało dokonane oświadczeniem złożonym po zamknięciu rozprawy a więc co do zasady zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. okoliczność ta może stanowić podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego.

Stosownie do treści art. 498 i 499 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Przepis art. 498 k.c. przewiduje kilka przesłanek, których spełnienie umożliwia zastosowanie tej instytucji. Są nimi: wzajemność wierzytelności (tzn. gdy dłużnik jest jednocześnie wierzycielem swojego wierzyciela i odwrotnie), jednorodność świadczeń, wymagalność obu wierzytelności oraz możliwość dochodzenia ich przed sądem.

W odniesieniu do kwestii wzajemności wierzytelności powódka wskazywała, iż wierzytelność przedstawioną do potrącenia nabyła od swojej matki w drodze umowy cesji. Umowa ta nie była kwestionowana przez pozwanego, kwestią zasadniczą było więc to, czy zbankowi przysługiwały wobec pozwanego jakiegokolwiek roszczenia. Pozwany na rozprawie nie kwestionował swojego obowiązku zwrotu J. C. (1) zapłaconych wyłącznie przez nią rat kapitałowych i odsetkowych zaciągniętego kredytu, z którego środki zostały przeznaczone na nabycie przez strony lokalu mieszkalnego. Zdaniem Sądu zawarta przez strony oraz małżonków C. umowa kredytu skutkowałą powstaniem solidarności dłużników po stronie kredytobiorców a więc dla rozliczeń pomiędzy dłużnikami solidarnymi z tytułu dokonanych spłat należałoby zastosować przepis art. 376 § 1 k.c. Zgodnie z jego brzmieniem jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych. Okoliczności sprawy niekwestionowane przez strony zdaniem Sądu wskazują, iż pomiędzy kredytobiorcami uzgodnione było już podczas zaciągania kredytu, iż zostaje on zaciągnięty w celu umożliwienia zakupu przez U. i P. I. lokalu mieszkalnego do ich majątku wspólnego. Kredyt ten miał być jednocześnie spłacany tylko przez J. C. (1) z uwagi na brak dostatecznych możliwości finansowych po stronie małżonków I., z tym że spłata ta nie była traktowana jako darowizna ze strony matki powódki lecz jako pożyczka mająca podlegać spłacie po tym jak małżonkowie I. uzyskają dochody wystarczające im na dokonanie spłaty. Oczywistym w kontekście ówczesnie wiążących strony relacji rodzinnych było to, iż spłata kredytu przez matkę powódki była pomocą w uzyskaniu przez małżonków własnego mieszkania. Fakt ten nie podważa jednak niekwestionowanych twierdzeń pozwu iż dokonywane spłaty miały zostać zwrócone J. C. (1) i nigdy nie zostały umorzone. Okoliczności powyższe były przedmiotem badania w postępowaniu o podział majątku wspólnego stron w którym ustalono, iż J. C. (1) spłacała kredyt m.in. po to aby uniknąć dodatkowych kosztów związanych z jego nieterminowym regulowaniem i zawsze chęć bezskutecznie domagała się spłaty uiszczonych należności od córki i zięcia. Pozwany nie kwestionował, iż miał on obowiązek zwrócić zapłacone należności kredytowej J. C. (1), nie kwestionował również skuteczności umowy cesji. Zdaniem Sądu treść dokonywanych pomiędzy stronami ustaleń wskazywała, iż całość uiszczanych przez J. C. (1) kosztów kredytu miała zostać jej zwrócona wyłącznie przez małżonków I.. Na powyższe wskazuje przede wszystkim to, iż tylko oni stali się współwłaścicielami lokalu mieszkalnego na którego zakup zaciągnięty został przedmiotowy kredyt oraz to, że jego spłata nigdy nie była traktowana jako darowizna na rzecz któregokolwiek z małżonków. Po rozwiązaniu małżeństwa stron przez rozwód i ustalenia w postanowieniu działowym, iż udziały byłych małżonków w majątku wspólnym były równe należało uznać, iż nieuiszczone należności regresowe z tytułu spłaty kredytu hipotecznego obciążały strony w częściach równych. Ponieważ J. C. (1) do chwili podpisania umowy uiszczała z tytułu spłaty rat kapitałowych, odsetkowych oraz kosztów na rzecz kredytującego banku kwotę 125391,29 zł, jej roszczenie w stosunku do pozwanego wynosiło wówczas 62695,64 zł Przelew na rzecz powódki wierzytelności w kwocie 62475,91 zł z tego tytułu należało więc uznać za skuteczny albowiem cedentowi przysługiwały będące przedmiotem cesji wierzytelności.

Kolejne przesłanki skuteczności potrącenia, tj. jednorodność świadczeń, wymagalność obu wierzytelności oraz możliwość dochodzenia ich przed sądem nie budziły wątpliwości. W wyniku złożenia skutecznego oświadczenia o potrąceniu doszło więc do umorzenia wzajemnych wierzytelności do wartości wierzytelności niższej tj. do kwoty 62.475,91 zł. Uzasadniało to pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego co do zasądzonej od powódki należności głównej z tytułu spłaty w tej wysokości, w pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu. Ponieważ nie budziło wątpliwości, iż do potrącenia doszło jeszcze przed uprawomocnieniem się postanowienia o podziale majątku wspólnego skuteczność potrącenia dotyczyła wierzytelności rozłożonych na raty w postępowaniu działowym w zakresie I, II i III raty w całości oraz w części raty czwartej przekraczającej kwotę 13207,16 zł. W tym też zakresie pozbawiono wykonalności tytuł wykonawczy w odniesieniu do należności odsetkowych, w pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c. Jak wynika z art. 100 zd. 1 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Z kwoty 75684 zł, stanowiącej wartość przedmiotu sporu powództwo zostało uwzględnione w zakresie kwoty 62475,91 zł. Należało uznać więc, że powódka wygrała sprawę w 82 %. Strona pozwana nie wskazywała

na poniesienie przez nią kosztów procesu w jakimkolwiek zakresie natomiast na podlegające zwrotowi koszt procesu strony powodowej składała się kwota wynagrodzenia reprezentującego powódkę radcy prawnego – 7200 zł, uiszczona opłata sądowa od pozwu - 300 zł i uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. 82% z sumy tych kwot, tj. 6.163,94 zł zostało zasądzone od powoda na rzecz powódki na podstawie wskazywanych przepisów.

W punkcie IV wyroku Sąd rozstrzygnął o rozliczeniu kosztów sądowych od których powódka została zwolniona, tj. kwocie 3485 zł. 82 % z tej kwoty na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c.. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych została obciążony pozwany.